

**МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
НАЦІОНАЛЬНИЙ ТЕХНІЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ УКРАЇНИ
«КИЇВСЬКИЙ ПОЛІТЕХНІЧНИЙ ІНСТИТУТ»**

**МЕНЕДЖМЕНТ ЗОВНІШНЬОЕКОНОМІЧНОЇ
ДІЯЛЬНОСТІ**

Методичні вказівки

**до виконання та захисту дипломних робіт
освітньо-кваліфікаційного рівня «Бакалавр»**

Київ - 2013

**МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
НАЦІОНАЛЬНИЙ ТЕХНІЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ УКРАЇНИ
«КИЇВСЬКИЙ ПОЛІТЕХНІЧНИЙ ІНСТИТУТ»**

МЕНЕДЖМЕНТ ЗОВНІШНЬОЕКОНОМІЧНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ

Методичні вказівки

до виконання та захисту дипломних робіт
освітньо-кваліфікаційного рівня «Бакалавр»
галузі знань 0306 «Менеджмент і адміністрування»
напряму підготовки 030601 «Менеджмент»
професійного спрямування
«Менеджмент зовнішньоекономічної діяльності»

Рекомендовано Методичною радою НТУУ «КПІ»

**КИЇВ
НТУУ «КПІ»
2013**

Менеджмент зовнішньоекономічної діяльності: метод. вказівки (виправлені та доповнені) до виконання та захисту дипломних робіт освітньо-кваліфікаційного рівня «Бакалавр» галузі знань 0306 «Менеджмент і адміністрування» напряму підготовки 030601 «Менеджмент» професійного спрямування «Менеджмент зовнішньоекономічної діяльності»: методичні вказівки / Уклад.: В.В.Дергачова, М.А.Пічугіна, А.Р.Дунська, С.О.Пермінова. – К.: НТУУ «КПІ», 2013. – 48 с.

*Гриф надано Вченою радою
факультету менеджменту та маркетингу НТУУ «КПІ»
(Протокол № від .)*

Навчальне видання

Методичні вказівки

(виправлені та доповнені)

до виконання та захисту дипломних робіт
освітньо-кваліфікаційного рівня «Бакалавр»
галузі знань 0306 «Менеджмент і адміністрування»
напряму підготовки 030601 «Менеджмент»
професійного спрямування
«Менеджмент зовнішньоекономічної діяльності»

Укладачі   Дергачова Вікторія Вікторівна, проф., д-р. екон. наук.;
Пічугіна Марина Анатоліївна, кан. екон. наук;
Дунська Алла Рашидівна, доцент, кан. екон. наук;
Пермінова С.О., доцент, кан. пед. наук.

Відповідальний
редактор   О.А. Гавриш, д-р. тех. наук, проф.

Рецензент   П.В. Круш, к.е.н., проф.

За редакцією укладачів

Комп'ютерний набір: М.А.Пічугіна

ЗМІСТ

ВСТУП	6
1. ЗАГАЛЬНІ ПОЛОЖЕННЯ ВИКОНАННЯ ДИПЛОМНОЇ РОБОТИ ОСВІТНЬО- КВАЛІФІКАЦІЙНОГО РІВНЯ «БАКАЛАВР»	7
2. ТЕМАТИКА ДИПЛОМНИХ РОБІТ	11
3. СТРУКТУРА, ЗМІСТ І ОБСЯГ ДИПЛОМНОЇ РОБОТИ ОСВІТНЬО- КВАЛІФІКАЦІЙНОГО РІВНЯ «БАКАЛАВР»	12
4. ВИМОГИ ДО ОФОРМЛЕННЯ ДИПЛОМНОЇ РОБОТИ ОСВІТНЬО- КВАЛІФІКАЦІЙНОГО РІВНЯ «БАКАЛАВР»	14
5. ПІДГОТОВКА ТА ПОРЯДОК ЗАХИСТУ ДИПЛОМНОЇ РОБОТИ ОСВІТНЬО- КВАЛІФІКАЦІЙНОГО РІВНЯ «БАКАЛАВР»	18
6. КРИТЕРІЇ ОЦІНЮВАННЯ ДИПЛОМНОЇ РОБОТИ ОСВІТНЬО-КВАЛІФІКАЦІЙНОГО РІВНЯ «БАКАЛАВР»	21
ДОДАТКИ.....	23
СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ	48
РЕКОМЕНДОВАНІ ІНТЕРЕТ-ДЖЕРЕЛА	49

ВСТУП

Дипломна робота (ДР) є підсумковою кваліфікаційною роботою, яка дає змогу виявити рівень засвоєння студентом теоретичних знань та практичної підготовки, здатність до самостійної роботи за напрямом 6.030601 «Менеджмент» на первинних посадах відповідно до узагальненого об'єкта діяльності [7].

Мета дипломної роботи – розв'язання конкретних практичних завдань відповідно до напрямку підготовки «Менеджмент» та професійного спрямування «Менеджмент зовнішньоекономічної діяльності» на основі застосування комплексу теоретичних знань і практичних навичок, здобутих у процесі всього періоду навчання.

Дипломна робота як метод оцінювання рівня якості підготовки бакалавра, має продемонструвати вміння:

- працювати з інформаційними джерелами (законодавчою і нормативною базами, науковою спеціальною літературою, у т.ч. іноземними мовами, матеріалами глобальних інформаційних мереж, даними статистичної і фінансової звітності);
- логічно та аргументовано викладати матеріал;
- коректно використовувати наукові методи для аналізу проблем та обґрунтування рішень з предмета професійної діяльності;
- опанувати сучасні методи наукового дослідження;
- використовувати набуті навички для розроблення пропозицій і рекомендацій з предмета дослідження;
- робити висновки.

Дипломна робота освітньо-кваліфікаційного рівня «бакалавр» має бути публічно захищеною на відкритому засіданні Державної екзаменаційної комісії.

1. ЗАГАЛЬНІ ПОЛОЖЕННЯ ВИКОНАННЯ ДИПЛОМНОЇ РОБОТИ ОСВІТНЬО-КВАЛІФІКАЦІЙНОГО РІВНЯ «БАКАЛАВР»

Дипломна робота освітньо-кваліфікаційного рівня «бакалавр» повинна мати фрагменти дослідження певного аспекту наукової (науково-технічної, виробничої, науково-методичної або навчально-методичної) проблеми [6].

Дипломна робота повинна відповідати таким вимогам:

- містити системний теоретичний аналіз предмета дослідження;
- результати особисто проведених комплексних досліджень та аналіз прикладних проблем відповідно до теми дослідження;
- вносити і обґрунтовувати реальні пропозиції щодо вдосконалення різних аспектів професійної діяльності відповідно до предмета дослідження;
- бути належно оформленою і мати усі необхідні супровідні документи [7].

Дипломна робота виконується на матеріалах реальних об'єктів – підприємств будь-якої форми власності та їх об'єднань, установ і організацій, які є юридичними особами і мають самостійну звітність.

Основні етапи підготування та виконання дипломної роботи:

- вибір та затвердження теми;
- складання та затвердження завдання на дипломну роботу;
- проведення досліджень;
- опрацювання та викладення результатів досліджень;
- оформлення дипломної роботи;
- попередній захист дипломної роботи на випусковій кафедрі та допуск її до захисту у державній екзаменаційній комісії (ДЕК);
- зовнішнє рецензування дипломної роботи;
- захист дипломної роботи на засіданні ДЕК.

На основі графіка виконання дипломної роботи освітньо-кваліфікаційного рівня «бакалавр» розробляється *календарний план* виконання дипломної роботи, який погоджується з керівником роботи. У разі недодержання студентом календарного графіка виконання дипломної роботи, керівник має право винести на засідання кафедри питання про відрахування студента як такого, що не виконує навчальний план.

На основі Положення «Про організацію дипломного проектування та державної атестації студентів НГУУ «КПШ»» [6] визначено обов'язки керівника, консультанта з питань охорони праці, рецензента, а також права і обов'язки студента-дипломника.

Обов'язками керівника дипломної роботи освітньо-кваліфікаційного рівня «бакалавр» є:

- допомога студенту в обранні теми дипломної роботи;
- спільне зі студентом розроблення плану і структури роботи;
- видача студентові завдання на дипломну роботу, включаючи термін його виконання;
- консультування дипломника щодо опрацювання необхідної літератури, нормативних і довідкових матеріалів, наукових видань тощо за темою ДР;
- проведення систематичних консультацій відповідно до встановленого та затвердженого графіка;
- затвердження та контроль реалізації календарного плану виконання дипломної роботи;
- звітування на засіданні кафедри про стан виконання дипломної роботи;
- здійснення загального керівництва дипломною роботою;
- підготовка відгуку про виконання студентом дипломної роботи з обов'язковим зазначенням не виправлених помилок та невиконаних рекомендацій керівника, якщо такі є;

- підготовка дипломника до захисту ДР, участь в організації (за необхідності) попереднього захисту;
- присутність на попередньому захисті дипломної роботи студента та засіданні ДЕК під час захисту дипломної роботи.

Обов'язками консультанта з питань охорони праці дипломної роботи освітньо-кваліфікаційного рівня «бакалавр» є:

- спільне зі студентом обрання теми розділу 4 дипломної роботи;
- спільне зі студентом розроблення плану і структури розділу 4;
- консультування щодо підбору теоретико-методичної бази дослідження;
- видача студентові завдання на дипломну роботу, включаючи термін його виконання;
- надання консультацій відповідно до встановленого та затвердженого графіка;
- своєчасна перевірка розділу 4 і, за відсутності зауважень, підписання титульного листа пояснювальної записки;
- присутність на засіданні ДЕК під час захисту дипломної роботи.

Обов'язками рецензента дипломної роботи освітньо-кваліфікаційного рівня «бакалавр» є:

- ознайомлення зі змістом дипломної роботи, за необхідності отримання особистих усних пояснень студента, надання зауважень до дипломної роботи;
- підготовка рецензії на дипломну роботу та підписання титульного листа пояснювальної записки.

Студент-дипломник має право:

- вибирати тему ДР з числа запропонованих кафедрою або запропонувати власну тему з необхідним обґрунтуванням доцільності її розробки і можливості виконання;
- за необхідності ініціювати питання про зміну теми ДР, керівника та консультантів, але не пізніше одного тижня з початку дипломного

проектування. У всіх випадках він звертається з відповідною заявою на ім'я завідувача кафедри;

- отримувати консультації керівника та консультантів проекту;
- звертатися (в усній або письмовій формі) до голови ДЕК, керівництва факультету (інституту), університету та Міністерства освіти і науки України зі скаргами або апеляціями щодо порушення його прав.

Обов'язками студента щодо виконання дипломної роботи освітньо-кваліфікаційного рівня «бакалавр» є:

- своєчасне обрання теми дипломної роботи;
- отримання завдання від керівника на підбір та опрацювання матеріалів, необхідних для виконання дипломної роботи під час проведення переддипломної практики;
- відвідування консультацій, призначених керівником під час написання дипломної роботи;
- ознайомлення з практичною реалізацією питань за темою дипломної роботи під час проходження переддипломної практики;
- розроблення та узгодження з керівником календарного плану-графіка виконання дипломної роботи;
- регулярне інформування (один раз на два тижні) керівника про стан виконання дипломної роботи відповідно до плану-графіка, надання на вимогу керівника необхідних матеріалів для перевірки;
- відповідальність за правильність прийнятих рішень, обґрунтувань, розрахунків, якість оформлення пояснювальної записки та графічного матеріалу, їх відповідність методичним рекомендаціям, існуючим нормативним документам та державним стандартам;
- дотримання календарного плану-графіка виконання ДР, своєчасне та адекватне коригування роботи відповідно до зауважень та рекомендацій керівника;

- представлення дипломної роботи на перевірку керівнику у встановлений термін і після усунення зауважень повторно подання роботи керівнику для отримання відгуку;
- особисте подання дипломної роботи рецензенту; надання йому необхідних пояснень щодо проблематики роботи у разі потреби;
- проходження попереднього захисту на кафедрі;
- ознайомлення зі змістом відгуку керівника і рецензії на дипломну роботу, та підготовка (за необхідності) аргументованих відповідей на зауваження під час захисту на ДЕК;
- отримання необхідних підписів на титульному листі пояснювальної записки, а також резолюції завідувача кафедри про допуск роботи до захисту;
- подання дипломної роботи до ДЕК у термін, затверджений завідувачем кафедри;
- своєчасне прибуття на захист дипломної роботи або попередження завідувача кафедри та голову ДЕК (через секретаря ДЕК) про неможливість присутності на захисті з зазначенням причини та наданням документів, які засвідчують її поважність.

До захисту дипломних робіт допускаються студенти, які виконали всі вимоги навчального плану, а саме: успішно та вчасно склали всі екзамени, заліки, курсові роботи та захистили практики.

2. ТЕМАТИКА ДИПЛОМНИХ РОБІТ

Теми дипломних робіт обираються студентом самостійно із рекомендованого кафедрою переліку та погоджуються з керівником. Тема ДР може бути запропонована студентом з відповідним обґрунтуванням доцільності її розробки. Після погодження теми формується зміст дипломної роботи та здійснюється безпосереднє її виконання студентом відповідно до графіка, затвердженого засіданням кафедри менеджменту.

У назві теми зазначається об'єкт (підприємство/організація), за матеріалами якого виконувалася робота. Назва теми повинна бути чіткою, лаконічною та містити однозначне тлумачення. Назва теми повинна бути однаковою в наказі ректора про закріплення тем і керівників за студентами, завданні на ДР, титульному аркуші пояснювальної записки та супровідних документах до ДР.

У назві теми ДР освітньо-кваліфікаційного рівня «бакалавр» доцільно використовувати «Розроблення...», «Обґрунтування...», «Підвищення...», «Забезпечення...», «Впровадження...», «Удосконалення...», «Планування...».

Вибір теми дипломної роботи здійснюється за заявою студента за формою на ім'я завідувача випускової кафедри та узгодженою з керівником роботи (Додаток А).

Перелік орієнтовних напрямів досліджень, які можуть бути обрані предметом дипломної роботи освітньо-кваліфікаційного рівня «бакалавр», наведено у Додатку Б.

3. СТРУКТУРА, ЗМІСТ І ОБСЯГ ДИПЛОМНОЇ РОБОТИ ОСВІТНЬО-КВАЛІФІКАЦІЙНОГО РІВНЯ «БАКАЛАВР»

Зміст дипломної роботи визначається її темою. Рекомендований обсяг дипломної роботи бакалавра – 80-90 сторінок. До цього обсягу не зараховуються список використаних джерел та додатки. Допускається відхилення в межах $\pm 10\%$ [7].

За структурою дипломна робота складається із вступу, основної частини (розділи: теоретичний, дослідницько-аналітичний, рекомендаційний), висновків, списку використаних джерел, додатків.

Зміст розділів і підрозділів має бути взаємопов'язаним, а матеріал – викладеним послідовно і логічно.

Типову структуру дипломної роботи освітньо-кваліфікаційного рівня «бакалавр» представлено в табл. 3.1.

Таблиця 3.1. Структура дипломної роботи освітньо-кваліфікаційного рівня «бакалавр»

Структурний елемент	Кількість сторінок	Нумерація сторінок	Вимоги до змісту та оформлення	Примітка
Титульний аркуш	1	<i>не ставиться</i>		Додаток В
Завдання на дипломну роботу	2	<i>не ставиться</i>		Додаток Д
Календарний план виконання роботи	1	<i>не ставиться</i>		Додаток Е
Реферат	2	<i>не ставиться</i>	Обсяг – 200-500 слів українською та <i>іноземною</i> мовами. Має відображати інформацію, яку подано в дипломній роботі освітньо-кваліфікаційного рівня «бакалавр».	Українською мовою – 1 стр. Та іноземною – 1 стр. (Додаток Ж)
Перелік скорочень, умовних позначень та символів	1	<i>не ставиться</i>	Розшифровує специфічну термінологію, маловідомі скорочення, нові символи, позначення	У разі наявності
Зміст	1	<i>не ставиться</i>	Має включати найменування та номери початкових сторінок усіх розділів, підрозділів та висновків, починаючи зі вступу і закінчуючи переліком посилань та додатками. Заголовки змісту повинні точно повторювати заголовки в тексті. Скорочувати заголовки у змісті або наводити їх у іншій редакції порівняно з основним текстом не дозволяється	Додаток З
Вступ	3-4	8 чи 9	Зазначаються: проблема, що потребує вирішення, ступінь її дослідження; обґрунтовується актуальність обраної теми; формулюються мета і завдання, об'єкт і предмет дослідження, практична значущість для підприємства/організації.	У разі наявності переліку скорочень – 9 стр., у разі відсутності – 8 стр. Додаток Р
РОЗДІЛ 1 (теоретичний)	20-25	9, 10	Присвячується теоретичним аспектам досліджуваної проблеми, аналітичному огляду літературних джерел з предмета дослідження (критично аналізуються різні погляди, здійснюється їх класифікація, обґрунтовуються основні фактори впливу на стан і розвиток досліджуваного об'єкта, тощо). Теоретичне обґрунтування, суть, значення, класифікаційні характеристики, історія та тенденції розвитку предмета дослідження, методичні підходи повинні мати певні елементи полемічності, розкривати власну позицію щодо предмету дослідження	25% від загального обсягу роботи. Розділ складається з двох підрозділів
Висновки до розділу 1	1-2		Стисле викладення наведених у розділі наукових результатів	

Продовження табл.3.1

Структурний елемент	Кіль-ть сторінок	Нумерація сторінок	Вимоги до змісту та оформлення	Примітка
РОЗДІЛ 2 (дослідницько-аналітичний)	30-35	<i>Залежно від обсягу попереднього розділу та висновків до нього</i>	Містить аналіз та розкриває зміст питань, що підлягають вивченню на прикладі конкретного підприємства, організації. Дослідження проблеми має здійснюватися на основі накопиченого і систематизованого матеріалу, групування та обробки даних. Текст дипломної роботи слід підкріпити реальними документами підприємств (організацій), що наводяться у додатках.	40% від загального обсягу роботи. Розділ складається з трьох підрозділів
Висновки до розділу 2	1-2		Стисле викладення наведених у розділі наукових і практичних результатів	
РОЗДІЛ 3 (рекомендаційний)	20-25		Наводять конкретні обґрунтовані пропозиції щодо вдосконалення управління та підвищення ефективності діяльності підприємства (організації). Розкривають також зміст і результати власних досліджень, які мають практичне значення.	20% від загального обсягу роботи. Розділ складається з двох підрозділів
Висновки до розділу 3	1-2		Стисле викладення наведених у розділі практичних результатів	
РОЗДІЛ 4 (охорона праці)	10-12		Повинен містити теоретичний та рекомендаційний матеріали. У цьому розділі доцільно розглянути загальні підходи до формування підсистеми керування безпекою праці як одного із елементів загальної системи керування виробництвом. Здійснити аналіз управління охороною праці як програмно-цільовим комплексом з підготовки, прийняття і реалізації рішень (організаційно-технічних, і лікувально-профілактичних заходів), спрямованих на забезпечення безпеки, збереження здоров'я і працездатності людини у процесі праці. Також необхідно узагальнити наукові праці вітчизняних учених, дослідження сучасних положень та постанов щодо охорони праці, обґрунтувати і сформулювати висновки та власні думки згідно напряму дослідження.	15% від загального обсягу роботи.
Висновки до розділу 4	1-2		Стисле викладення наведених у розділі практичних результатів	
ВИСНОВКИ	3-4		Наводиться оцінка отриманих результатів та пропозиції в цілому. Слід пам'ятати: висновки до роботи не є простою копією висновків до розділів 1-4, а ґрунтовним, виваженим підсумуванням дипломної роботи, на основі якого може формуватися доповідь.	Розпочинають з нового аркуша.
СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ	4-5		Слід включати джерела, на які у тексті є посилання, а також ті, які використано при викладі конкретних положень.	≥ 30 джерел (Додаток К)
ДОДАТКИ	1-30	<i>не ставиться</i>		Нумеруються літерами

4. ВИМОГИ ДО ОФОРМЛЕННЯ ДИПЛОМНОЇ РОБОТИ ОСВІТНЬО-КВАЛІФІКАЦІЙНОГО РІВНЯ «БАКАЛАВР»

Оформлення дипломної роботи має відповідати загальним вимогам до наукових робіт згідно з державним стандартом ДСТУ 3008-95 «Документація. Звіти у сфері науки та техніки. Структура і правила оформлення» [2].

Загальні вимоги. Текст дипломної роботи набирають на комп'ютері через 1,5 міжрядкові інтервали (29-30 рядків на сторінці), друкують за допомогою принтера на одному боці аркуша білого паперу формату А4 (210x297 мм); шрифт текстового редактора - Times New Roman, розмір 14 мм. Поля: зліва - не менше 25 мм, справа - не менше 10 мм, зверху і знизу — не менше 20 мм. Абзац — 15 мм. Шрифт друку повинен бути чітким, щільність тексту - однаковою.

Кожну структурну частину роботи починають з нової сторінки. Заголовки структурних частин роботи «ЗМІСТ», «ВСТУП», «РОЗДІЛ», «ВИСНОВКИ», «СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ», «ДОДАТКИ» друкують великими літерами симетрично до тексту по центру сторінки (без крапки).

Складові дипломної роботи «ЗМІСТ», «ПЕРЕЛІК УМОВНИХ ПОЗНАЧЕНЬ», «ВСТУП», «ВИСНОВКИ», «СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ» не нумерують.

Номер розділу ставлять після слова «РОЗДІЛ», без крапки, а потім з нового рядка друкують заголовок розділу великими літерами.

Підрозділи нумерують у межах кожного розділу. Номер підрозділу складається з номера розділу і порядкового номера підрозділу, між якими ставлять крапку. Наприкінці номера підрозділу ставиться крапка. Наприклад: «2.3.» (третій підрозділ другого розділу), за якою у тому ж рядку зазначають заголовок підрозділу. Заголовки підрозділів та висновків до розділів друкують маленькими літерами (крім першої великої) з абзацного відступу. Наприкінці заголовка крапки не ставлять.

Нумерація. Нумерацію сторінок, розділів, підрозділів, додатків, рисунків, таблиць подають арабськими цифрами. Нумерація сторінок дипломної роботи

має бути наскрізною і проставлятися у правому верхньому куті аркуша без крапки.

Нумерація сторінок проставляється, починаючи зі «ВСТУПУ» .

Оформлення допоміжних матеріалів. Допоміжними матеріалами є: *ілюстрації* (схеми, діаграми, графіки тощо), *формули*, *таблиці*, *додатки*. *Ілюстрації* позначають словом «Рис.» і нумерують послідовно в межах розділу, за винятком поданих у додатках. Номер ілюстрації складається з номера розділу та порядкового номера ілюстрації через крапку. Наприклад, Рис. 1.2. – другий рисунок першого розділу. Номер, назва ілюстрації та пояснювальні підписи розміщують послідовно під ілюстрацією.

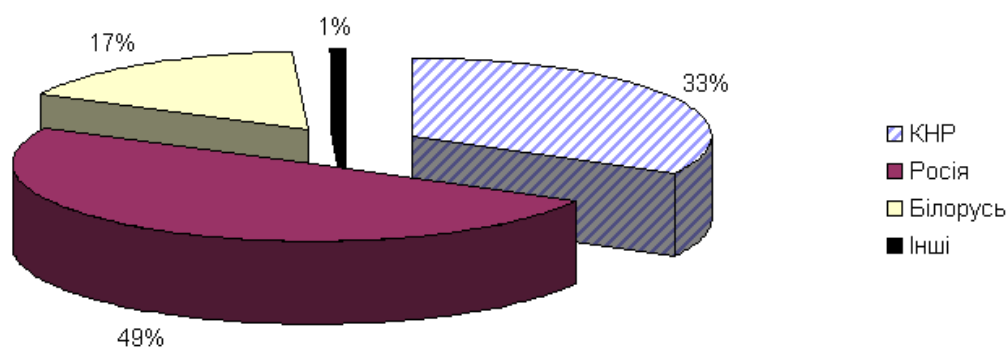

Рис. 2.3. Структура експорту ДП НДІ «Оріон» по країнам за 2011 рік

[Складено автором на основі табл. 2.3]

Таблиці та рисунки слід наводити безпосередньо після тексту, де вони згадані вперше, або на наступній сторінці. Таблиці та рисунки, розміщені на окремих сторінках роботи, включають до загальної нумерації сторінок. Таблиці та рисунки, розміри яких більше формату А4, рекомендується розміщувати у додатках.

Таблиці нумерують арабськими цифрами наскрізною нумерацією в межах розділу, за винятком таблиць, що наводяться у додатках. Номер таблиці складається з номера розділу і порядкового номера таблиці, відокремлених крапкою, наприклад, Таблиця 2.1 – перша таблиця другого розділу.

Назву таблиці друкують жирним шрифтом малими літерами (крім першої великої) і розміщують над таблицею.

У таблиці використовують шрифт Times New Roman, 12 кегль, міжрядковий інтервал – 1 (Приклад: табл. 4.1).

Таблиця 4.1. Сила впливу факторів зовнішнього середовища непрямої дії

Фактори	Сила впливу, %	Сумарний показник за факторами	Коефіцієнт загального впливу
Політичні	5	2	0,1
Правові	15	0	0
Економічні	25	2	0,5
Демографічні	20	3	0,6
Науково-технічні	15	1	0,15
Соціокультурні	20	0	0,2

Джерело: [5].

Якщо таблиця запозичена, то в кінці таблиці необхідно вказати слово «Джерело:» і посилання на першоджерело.

У випадку, коли таблиця побудована на основі даних, розрахованих автором, тоді в кінці таблиці необхідно записати: «Розраховано автором на основі даних...» і вказати статистичні органи або організацію, яка звітує.

Формули нумерують у межах розділу. Номер формули складається з номера розділу та порядкового номера формули в розділі, відокремлених крапкою. Номер формули зазначають на рівні формули у круглих дужках у крайньому правовому положенні, наприклад: (2.1) (перша формула другого розділу). Посилання на формули надають порядковим номером формули в дужках, наприклад: «... у формулі (2.1)». Пояснення значень символів і числових коефіцієнтів формули наводять під нею в тій послідовності, в якій вони подані у формулі. Значення кожного символу і числового коефіцієнта записують з нового рядка. Перший рядок пояснення починають зі слова «де» без двокрапки. Кожна формула відокремлюється від тексту одним вільним рядком.

Приклад. Валютна ефективність експорту розраховується за формулою (4.1):

$$E_{екс}^{вал} = \frac{\sum_{i=1}^m B_{ексi}^{рd} \cdot N_{ексi}}{\sum_{i=1}^m Z_{ексi}^{рd}} \quad (4.1),$$

де B – валютна ціна i -го товару чи послуги;

N_{exp} - кількість i -го товару в складі експортного еквівалента;

Z – дисконтовані витрати на виробництво та реалізацію одиниці i -го товару чи послуги;

m – кількість назв товарів та послуг в експортному еквіваленті.

Додатки оформлюються як продовження дипломної роботи на наступних її сторінках, розміщуючи їх у порядку появи посилань у тексті. Кожний додаток друкується з нової сторінки.

З правого боку рядка малими літерами з першої великої друкується слово «Додаток» (але без знака №) і велика літера, що позначає додаток. Наприклад: «Додаток Б». Додатки позначаються великими літерами української абетки, за винятком Г, Є, І, Ї, Й, И, О, Ч, Ъ.

Додаток повинен мати заголовок, надрукований угорі малими літерами з першої великої симетрично відносно тексту сторінки. Якщо зміст додатка не вміщується на одну сторінку, то на наступній сторінці у верхньому правому куті зазначається «Продовження додатку...».

Оформлення посилань на інформаційні джерела. Під час роботи з різними джерелами науковий етикет вимагає точно відтворювати цитований текст, оскільки найменше скорочення може спотворити зміст, викладений автором. Посилання в тексті на джерела наводять у квадратних дужках із зазначенням джерела та сторінки. Перша цифра у квадратних дужках відповідає номеру джерела у списку використаних джерел, друга - номеру сторінки (наприклад, [24, с. 85]).

До *списку використаних джерел* включаються публікації вітчизняних і зарубіжних авторів, на які є посилання в роботі. Всі джерела вказуються тією мовою, якою вони видані.

Під час складання списку використаних джерел необхідно дотримуватися національного стандарту ДСТУ ГОСТ 7.1:2006 «Система стандартів з інформації, бібліотечної та видавничої справи. Бібліографічний запис. Бібліографічний опис. Загальні вимоги та правила складання» [3].

5. ПІДГОТОВКА ТА ПОРЯДОК ЗАХИСТУ ДИПЛОМНОЇ РОБОТИ ОСВІТНЬО-КВАЛІФІКАЦІЙНОГО РІВНЯ «БАКАЛАВР»

До захисту в ДЕК допускаються дипломні роботи, теми яких затверджені наказом ректора університету, а структура, зміст та якість викладення матеріалу та оформлення відповідають вимогам цих методичних рекомендацій кафедр і Положення "Про організацію дипломного проектування та державної атестації студентів НГУУ «КПШ»" [6], що підтверджено підписами керівника і консультантів роботи та наявністю відгуку керівника.

Допуск до захисту ДР у ДЕК здійснюється завідувачем кафедри, що підтверджується візою завідувача кафедри на завданні в пояснювальній записці.

Робота, в якій виявлені принципові недоліки у прийнятих рішеннях, обґрунтуваннях, розрахунках та висновках, суттєві відхилення від вимог державних стандартів, до захисту в ДЕК не допускаються [6].

Перелік документів, які представляються студентом до захисту дипломної роботи освітньо-кваліфікаційного рівня «бакалавр».

1. *Пояснювальна записка.* Зброшурована (переплетена) пояснювальна записка підписується керівником, консультантом, рецензентом, студентом та завідувачем кафедри.

2. *Письмовий відгук керівника дипломної роботи.* Для написання відгуку керівникові надається повністю завершена дипломна робота, яка пройшла попередній захист та нормоконтроль. Відгук має містити висновок про можливість допуску дипломної роботи до захисту у ДЕК (додаток Л).

3. *Письмова рецензія.* Якщо студент допущений до захисту роботи, йому надається направлення до рецензента. Зразок рецензії наведено в додатку М.

Рецензія не повинна дублювати відгук керівника, тому що відгук керівника – це в основному характеристика професійних та громадянських якостей дипломника та його роботи в процесі дипломного проектування, а рецензія – це характеристика якості безпосередньо дипломної роботи.

Негативна оцінка проекту, яка може бути висловлена в рецензії, не є підставою до недопущення його захисту в ДЕК.

Вносити будь-які зміни або виправлення в дипломну роботу після отримання відгуку керівника та рецензії забороняється.

4. ***Інші матеріали***, що характеризують освітню та професійну компетентність випускника, наукову та практичну цінність виконаної ним дипломної роботи: *друковані статті, акти про практичне впровадження (додаток Н), лист-відгук організації, на інформаційній базі якої виконувалася дипломна робота (додаток П).*

Відгук керівника, рецензія, лист-відгук, акт про впровадження результатів роботи додається і не підшивається до дипломної роботи.

5. ***Ілюстративний матеріал до роботи*** (в програмі Power Point до 12 слайдів, включаючи титульний аркуш). Роздрукований ілюстративний матеріал (5 екземплярів) переплітається окремо та додається до роботи. На одному з екземплярів роздаткового матеріалу має бути підпис керівника роботи, яким засвідчується те, що структура, зміст, якість викладення та оформлення ілюстративного матеріалу до доповіді відповідають вимогам.

6. ***Залікова книжка студента.***

Послідовність захисту дипломної роботи освітньо-кваліфікаційного рівня «бакалавр» [6]:

1. Оголошення секретарем ДЕК прізвища, імені та по-батькові студента, теми його дипломної роботи.

2. Доповідь студента (10-15 хвилин) з використанням ілюстративного матеріалу;

3. Відповіді на запитання членів комісії (до 15 хвилин).

4. Оголошення секретарем ДЕК відгуку керівника та рецензії на дипломну роботу.

5. Відповіді студента на зауваження керівника роботи, консультанта з розділу 4 роботи та рецензента (до 1 хвилини).

6. Оголошення голови ДЕК про закінчення захисту.

Після закінчення захистів та обговорення ДЕК оголошуються результати захисту. Оцінка, яка за результатами захисту дипломної роботи виставлена ДЕК, оскарженню не підлягає. Повторний захист роботи з метою підвищення оцінки не дозволяється.

У випадках, коли захист дипломної роботи визнається незадовільним, державна комісія встановлює, чи може студент подати на повторний захист ту ж роботу з доопрацюванням, чи він зобов'язаний опрацювати нову тему, визначену кафедрою.

Студент, який не захистив дипломну роботу, допускається до повторного захисту дипломної роботи протягом трьох років після закінчення вищого навчального закладу. У разі, якщо він не захистив дипломну роботу, наказом ректора відраховується з університету як такий, що не пройшов державної атестації.

Доповідь під час захисту дипломної роботи має бути змістовною і містити головні результати дослідження.

Зазвичай, доповідь починають зі слів «Шановний голову та члени Державної екзаменаційної комісії! До Вашої уваги пропонується доповідь за результатами дослідження, представленого в дипломній роботі освітньо-кваліфікаційного рівня «бакалавр» на тему «...».

Далі розкривається актуальність роботи, мета, об'єкт, предмет та база дослідження. Після вступної частини здійснюється виклад матеріалу відповідно до структурно-логічної схеми з посиланням на роздаткові ілюстративні матеріали та слайди на екрані.

Закінчують доповідь після викладення висновків та рекомендацій згідно з завданнями дослідження словами «Дякую за увагу, доповідь закінчено».

Структура слайдів:

- 1) титульний аркуш, на якому зазначається тема роботи, автор та керівник (1 слайд);
- 2) мета, завдання, предмет та об'єкт дослідження (1 слайд);
- 3) основні результати дослідження (7-10 слайдів);

4) основні положення висновків по охороні праці (1 слайд).

Рекомендовано пронумерувати слайди та ілюстративний матеріал.

6. КРИТЕРІЇ ОЦІНЮВАННЯ ДИПЛОМНОЇ РОБОТИ ОСВІТНЬО-КВАЛІФІКАЦІЙНОГО РІВНЯ «БАКАЛАВР»

Під час прилюдного захисту студент доповідає і демонструє основні положення результатів дослідження, відповідає на запитання членів державної екзаменаційної комісії та інших присутніх на захисті фахівців.

За результатами публічного захисту дипломної роботи на закритому засіданні ДЕК більшістю голосів приймає рішення щодо оцінки захисту і роботи (враховуючи відгук керівника, рецензента, зміст доповіді, відповіді на запитання).

Критерії оцінки відображають вимоги до рівня кваліфікації бакалавра за спеціальністю, зафіксовані у державному освітньому стандарті [7].

Під час оцінювання дипломної роботи члени державної екзаменаційної комісії особливу увагу звертають на зміст дипломної роботи, якість оформлення та безпосередньо процес захисту.

Автор дипломної роботи має продемонструвати вміння:

- логічно та аргументовано викладати матеріал, коректно використовувати статистичні, математичні та інші методи, проводити власні дослідження;
- володіння навичками узагальнення, формулювання висновків;
- працювати з інформаційними джерелами;
- ініціювати та обґрунтовувати інноваційні підходи та напрями вирішення проблеми, що досліджується.

Критеріями оцінювання дипломної роботи є:

- чіткість, повнота та послідовність розкриття кожного питання плану і теми роботи в цілому;

- науковість стилю викладання, відсутність орфографічних і синтаксичних помилок;
- правильне оформлення роботи відповідно до стандартів.

Робота, в якій зроблено власне оцінювання різних літературних джерел, використано сучасні методи дослідження, побудовано формалізовану модель проблеми, проведено комплексні дослідження, розрахунки і на їх основі - аргументовано висновки та обґрунтовано пропозиції, а результати дослідження мають практичне значення і рекомендовані до впровадження може бути оцінена на **«відмінно»**.

Робота, в якій зроблено власне оцінювання використаних літературних джерел, самостійно проаналізовано підібраний матеріал, звітні дані підприємства або організації, на базі яких досліджувалася тема, проведено комплексні дослідження, зроблено висновки та сформульовано пропозиції, але вони не є достатньо аргументованими, може бути оцінена на **«добре»**.

Дипломна робота, в якій розкрито тему, прореферовано необхідні літературні джерела, проаналізовано відповідні інформаційні та статистичні бази даних, проведено дослідження, сформульовано висновки без необхідного їх обґрунтування допускається до захисту, але не може бути оцінена вище ніж **«задовільно»**.

Результати захисту дипломних робіт оцінюються з використанням Європейської кредитно-трансферної системи (ЄКТС) (за шкалою «А», «В», «С», «D», «E», «FX», «F») та національної системи («відмінно», «добре», «задовільно», «незадовільно»).

ДОДАТКИ

Додаток А

Завідувачу кафедри менеджменту

д.е.н. Дергачовій В.В.

Студента гр. УЗ-___

Іванова Івана Івановича

Заява

Прошу затвердити тему дипломної роботи **освітньо-кваліфікаційного рівня «бакалавр»**: «_____».

Керівник: к.е.н., доц. Петрова Л.Л.

Дата

Підпис студента

Не заперечую (візується від руки) підпис

/Петрова Л.Л./

**Орієнтовні напрями досліджень дипломних робіт
освітньо-кваліфікаційного рівня «бакалавр» для студентів галузі
знань 0306 «Менеджмент і адміністрування» напрямку підготовки
6.030601 «Менеджмент» професійного спрямування «Менеджмент
зовнішньоекономічної діяльності»**

№ з/п	НАПРЯМИ
1.	Удосконалення зовнішньоекономічної діяльності підприємства
2.	Організація зовнішньоторговельних посередницьких операцій підприємства
3.	Маркетингові заходи підвищення конкурентоспроможності експортної продукції підприємства
4.	Організація зовнішньоекономічної діяльності підприємства
5.	Удосконалення експортної діяльності підприємства
6.	Підвищення ефективності імпорتنих операцій підприємства
7.	Залучення іноземних інвестицій у розвиток вітчизняних підприємств
8.	Організаційні форми міжнародного співробітництва підприємства
9.	Логістична підтримка зовнішньоекономічної діяльності підприємства
10.	Підвищення якості експортної продукції підприємства
11.	Підвищення конкурентоспроможності експортної продукції підприємства
12.	Інвестиційна політика в зовнішньоекономічній діяльності підприємства
13.	Організаційно-економічне забезпечення експортної діяльності підприємства
14.	Вдосконалення зовнішньоторговельних посередницьких операцій на підприємстві
15.	Забезпечення конкурентоспроможності підприємства-суб'єкта зовнішньоекономічної діяльності
16.	Технічне переоснащення підприємства, орієнтованого на зовнішній ринок
17.	Підвищення ефективності організації зовнішньоекономічної діяльності підприємства
18.	Удосконалення логістичного забезпечення зовнішньоекономічної діяльності підприємства
19.	Організація експортної діяльності підприємства
20.	Економічні заходи підвищення конкурентоспроможності експортної продукції підприємства
21.	Розроблення стратегії виходу підприємства на зовнішній ринок
22.	Інноваційні фактори конкурентоспроможності зовнішньоекономічної діяльності підприємства
23.	Експортний потенціал підприємства в умовах несприятливої кон'юнктури
24.	Розроблення бізнес-плану розширення зовнішньоекономічної діяльності підприємства
25.	Підвищення ефективності організації зовнішньоекономічної діяльності ПАТ «Київський завод безалкогольних напоїв «Росинка»
26.	Особливості інвестиційної діяльності підприємства в умовах світової фінансової кризи
27.	Розширення зовнішньоекономічної діяльності підприємства

В.1. Зразок форми титульного аркуша дипломної роботи

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ

**НАЦІОНАЛЬНИЙ ТЕХНІЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ УКРАЇНИ
«КИЇВСЬКИЙ ПОЛІТЕХНІЧНИЙ ІНСТИТУТ»**

Факультет менеджменту та маркетингу

Кафедра менеджменту

ПОЯСНЮВАЛЬНА ЗАПИСКА

до дипломної роботи освітньо-кваліфікаційного рівня
«БАКАЛАВР»

на тему: « _____ »

Виконав: студент 4 курсу, групи УЗ-
напряму підготовки **6.030601 «Менеджмент»**

_____
(Прізвище, ініціали студента)

_____
(Підпис)

Керівник роботи

_____
(Наук.ступінь, звання, прізвище, ініціали)

_____
(Підпис)

Консультант з питань охорони праці

_____
(Наук.ступінь, звання, прізвище, ініціали)

_____
(Підпис)

Рецензент

_____
(Наук.ступінь, звання, прізвище, ініціали)

_____
(Підпис)

КИЇВ – 201_ року

В.2. Приклад титульного аркуша дипломної роботи освітньо-кваліфікаційного рівня «бакалавр»

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ

**НАЦІОНАЛЬНИЙ ТЕХНІЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ УКРАЇНИ
«КИЇВСЬКИЙ ПОЛІТЕХНІЧНИЙ ІНСТИТУТ»**

Факультет менеджменту та маркетингу

Кафедра менеджменту

ПОЯСНЮВАЛЬНА ЗАПИСКА

**до дипломної роботи освітньо-кваліфікаційного рівня
«БАКАЛАВР»**

**на тему: «Підвищення ефективності зовнішньоекономічної діяльності
підприємства»**

Виконав: студент 4 курсу, групи УЗ-71
напряму підготовки **6.030601 «Менеджмент»**
ІВАНОВ І.І. _____

Керівник роботи
к.е.н., доц. **ПЕТРОВА Л.А.** _____

Консультант з питань охорони праці
к.т.н., доц. **ЗЕРКАЛОВ Д.В.** _____

Рецензент
к.т.н., ст.викл. **СОКУЛЬСЬКИЙ О.Є.** _____

КИЇВ – 2013 року

Д.1. Зразок завдання на дипломну роботу освітньо-кваліфікаційного рівня «бакалавр»

НАЦІОНАЛЬНИЙ ТЕХНІЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ УКРАЇНИ

«КИЇВСЬКИЙ ПОЛІТЕХНІЧНИЙ ІНСТИТУТ»

Факультет менеджменту та маркетингу

Кафедра менеджменту

Освітньо-кваліфікаційний рівень «БАКАЛАВР»

Напрямок підготовки 030601 «Менеджмент»

Професійне спрямування «Менеджмент зовнішньоекономічної діяльності»

ЗАТВЕРДЖУЮ

Завідувач кафедри

_____ д.е.н. Дергачова В.В.

«__» _____ 20__ р.

ЗАВДАННЯ

НА ДИПЛОМНУ РОБОТУ СТУДЕНТУ

_____
(Прізвище, ім'я та по-батькові)

1. Тема роботи: «_____»

керівник роботи _____

(Наук.ступінь, звання, прізвище, ім'я та по-батькові)

Затверджена наказом по університету №_____ від «__» _____ 20__ р.

2. Строк подання студентом роботи «__» _____ 20__ р.

3. Вихідні дані до роботи: _____

_____
_____
_____
_____

4. Зміст розрахунково-пояснювальної записки

а) теоретична частина (цей пункт формується відповідно до змісту розділу 1):

б) дослідницько-аналітична частина (відповідно до змісту розділу 2):

в) рекомендаційна частина (цей пункт формується відповідно до змісту розділу 3):

г) охорона праці (цей пункт формується відповідно до змісту розділу 4):

---

5. Перелік графічного матеріалу (цей пункт формується відповідно до слайдів презентації і відповідає їх переліку)

---

6. Консультанти розділів роботи

Розділ	Прізвище, ініціали та посада консультанта	Підпис, дата	
		завдання видав	завдання прийняв
Розділ 4			

7. Дата видачі завдання _____

Д.2. Приклад завдання на дипломну роботу освітньо-кваліфікаційного рівня «бакалавр»
НАЦІОНАЛЬНИЙ ТЕХНІЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ УКРАЇНИ
«КИЇВСЬКИЙ ПОЛІТЕХНІЧНИЙ ІНСТИТУТ»

Факультет менеджменту та маркетингу

Кафедра менеджменту

Освітньо-кваліфікаційний рівень «БАКАЛАВР»

Напрямок підготовки 030601 «Менеджмент»

Професійне спрямування «Менеджмент зовнішньоекономічної діяльності»

ЗАТВЕРДЖУЮ

Завідувач кафедри

_____ проф. Дергачова В.В.

14.01.2013 р.

ЗАВДАННЯ

НА ДИПЛОМНУ РОБОТУ СТУДЕНТУ

Безсінній Олесі Миколаївні

1. Тема роботи: «Підвищення ефективності зовнішньоекономічної діяльності підприємства»

керівник роботи к.е.н., ст.викл. СИДОРЕНКО Людмила Анатоліївна

Затверджена наказом по університету № 2187-с від 05.10.2012 р.

2. Срок подання студентом роботи 10.01.2013 р.

3. Вихідні дані до роботи: звіт про фінансові результати за 2009-2011 рр., наукова та навчально-методична література, законодавчі й нормативні акти України, що регламентують порядок здійснення зовнішньоекономічної діяльності, інформація про історію створення та розвитку ПАТ «АЗОТ», міжнародний сертифікат, фінансова та статистична звітність, аналітичні матеріали маркетингового відділу.

4. Зміст розрахунково-пояснювальної записки

а) теоретична частина:

охарактеризувати основні підходи до визначення ефективності зовнішньоекономічної діяльності підприємства; визначити основні аспекти підвищення ефективності зовнішньоекономічної діяльності підприємства; розкрити сутність планування підвищення ефективності зовнішньоекономічної діяльності підприємства

б) дослідницько-аналітична частина:

провести аналіз господарської діяльності підприємства ПАТ «АЗОТ»; здійснити оцінку ефективності зовнішньоекономічної діяльності підприємства ПАТ «АЗОТ»; визначити можливі напрямки розвитку зовнішньоекономічної діяльності підприємства ПАТ «АЗОТ»

в) рекомендаційна частина:

проаналізувати та обрати стратегію підвищення ефективності зовнішньоекономічної діяльності підприємства ПАТ «АЗОТ»; дати економічне обґрунтування вибору стратегії підприємства ПАТ «АЗОТ»

г) охорона праці:

охарактеризувати загальні положення охорони праці та пожежної безпеки в надзвичайних ситуаціях на підприємстві; обґрунтувати рекомендації щодо покращення охорони праці та безпеки в надзвичайних ситуаціях на підприємстві ПАТ «АЗОТ»

5. Перелік графічного матеріалу

1. Визначення мети та задач дослідження. 2. Характеристика підприємства ПАТ «АЗОТ». 3. Опис товару підприємства ПАТ «АЗОТ». 4. Зовнішньоекономічна діяльність підприємства ПАТ «АЗОТ». 5. Структура ринку мінеральних добрив України в 2012 році. 6. SWOT – аналіз підприємства ПАТ «АЗОТ». 7. Динаміка цін на мінеральні добрива за перше півріччя 2012 року. 8. Розрахунок повної собівартості продукції. 9. Розрахунок точки беззбитковості добавки «Сяйво». 10. Термін окупності добавки «Сяйво». 11. Оцінка ефективності системи реалізації обраної стратегії.

6. Консультанти розділів роботи

Розділ	Прізвище, ініціали та посада консультанта	Підпис, дата	
		завдання видав	завдання прийняв
Розділ 4. Охорона праці та безпека в надзвичайних ситуаціях	к.т.н., доц. Зеркалов Д.В.		

7. Дата видачі завдання

14.03.2012 р.

Приклад структури та змісту календарного плану дипломної роботи освітньо-кваліфікаційного рівня «бакалавр»

КАЛЕНДАРНИЙ ПЛАН

**виконання дипломної роботи
студентом Івановим І.І.**

№ з/п	Назва етапів дипломної роботи	Строк виконання етапів роботи	Примітка
1.	Збір необхідної інформації щодо теоретичних, організаційних основ зовнішньоекономічної діяльності підприємства	__.__.20__ – __.__.20__	
2.	Аналіз теоретичного матеріалу з обраної тематики, обробка та аналіз інформації щодо зовнішньоекономічної діяльності та організації об'єкта дослідження	__.__.20__ – __.__.20__	
3.	Розгляд теоретичних основ зовнішньоекономічної діяльності підприємства	__.__.20__ – __.__.20__	
4.	Оцінювання рівня економічного розвитку та ефективності зовнішньоекономічної діяльності ТОВ «XXX»	__.__.20__ – __.__.20__	
5.	Вибір та обґрунтування шляхів розвитку ЗЕД підприємства	__.__.20__ – __.__.20__	
6.	Розробка шляхів подальшого розвитку зовнішньоекономічної діяльності підприємства ТОВ «XXX»	__.__.20__ – __.__.20__	
7.	Економічне обґрунтування рекомендованих заходів	__.__.20__ – __.__.20__	
8.	Виявлення шляхів покращення охорони праці на підприємстві	__.__.20__ – __.__.20__	
9.	Оформлення дипломної роботи освітньо-кваліфікаційного рівня «бакалавр»	__.__.20__ – __.__.20__	

Студент _____ Іванов І.І.
(підпис)

Керівник дипломної роботи _____ ПЕТРОВА Л.А.
(підпис)

Приклад структури реферату дипломної роботи освітньо-кваліфікаційного рівня «бакалавр»

РЕФЕРАТ

Дипломна робота на тему: «_____» містить 81 сторінку, 14 таблиць, 24 рисунки, 5 додатків. Перелік посилань нараховує 37 найменувань.

- мета роботи, об’єкт та предмет дослідження;
- методи (методики) дослідження та апаратура;
- результати роботи та їхня новизна;
- рекомендації щодо використання результатів роботи;
- результати перевірки можливостей практичного використання отриманих результатів;
- пропозиції щодо можливих напрямів продовження досліджень.

Ключові слова: зовнішньоекономічна діяльність, ефективність зовнішньоекономічної діяльності, експортно-імпорتنі операції.

ABSTRACT

Bachelor's thesis includes 81 pages, 14 tables, 24 drawings, 5 attachments. The bibliography list consists of 37 items.

- The research object and subject, the purpose of the work;
- The research methods;
- The results of work and scientific novelty;
- Recommendations about the usage and application of the results of work;
- The verification results of the practical usage of the results of bachelor's thesis;
- possible areas of continuing research.

Keywords: a foreign economic activity, the effectiveness of foreign economic activity, export-import operations.

Ж.2. Приклад змісту реферату дипломної роботи освітньо-кваліфікаційного рівня «бакалавр»

РЕФЕРАТ

Дипломна робота освітньо-кваліфікаційного рівня «бакалавр» на тему «Підвищення ефективності зовнішньоекономічної діяльності підприємства» містить 90 сторінок, 25 таблиць, 5 рисунків, 33 формули, 7 додатків. Перелік посилань нараховує 50 найменувань.

Метою дослідження є: обґрунтування альтернатив підвищення ефективності зовнішньоекономічної діяльності підприємства.

Об'єктом дослідження є: зовнішньоекономічна діяльність підприємства ПАТ «АЗОТ».

Предметом дослідження є: стратегічні альтернативи підвищення ефективності зовнішньоекономічної діяльності підприємства.

У роботі для досягнення поставленої мети було використано такі **методи дослідження**: системний підхід (для дослідження проблем підвищення ефективності зовнішньоекономічної діяльності підприємства); фінансово-економічний аналіз (для дослідження стану зовнішньоекономічної діяльності підприємства); графічний (для наочного представлення результатів дослідження).

Результати дослідження можуть бути використані вітчизняними підприємствами хімічної промисловості для підвищення ефективності зовнішньоекономічної діяльності в сучасних умовах, зокрема ПАТ «АЗОТ», для розробки стратегії виходу підприємства на нові сегменти зовнішнього ринку.

Розроблена в дипломній роботі стратегія підвищення ефективності зовнішньоекономічної діяльності підприємства була представлена на розгляд керівному складу ПАТ «АЗОТ», де було визнано можливість практичного застосування в майбутньому окремих заходів та пропозицій щодо введення добавки «Сяйво» до складу суміші мінеральних добрив.

Можливими напрямками продовження досліджень можуть бути альтернативні шляхи просування товару підприємства на зовнішній ринок, розроблення та обґрунтування іншої стратегії підвищення ефективності зовнішньоекономічної діяльності підприємства.

Ключові слова: зовнішньоекономічна діяльність, ефективність, зовнішній ринок, експорт, імпорт, ринкова стратегія.

ПРИКЛАД

**Змісту дипломної роботи освітньо-кваліфікаційного рівня
«бакалавр» на тему: «Вдосконалення зовнішньоекономічної діяльності
промислового підприємства»**

ЗМІСТ

ВСТУП	8
РОЗДІЛ 1. ТЕОРЕТИЧНІ ЗАСАДИ ЗОВНІШНЬОЕКОНОМІЧНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ ПРОМИСЛОВОГО ПІДПРИЄМСТВА	11
1.1. Роль та значення зовнішньоекономічної діяльності для підприємства .	11
1.2. Особливості та умови вдосконалення зовнішньоекономічної діяльності промислового підприємства.....	19
Висновки до розділу 1.....	27
РОЗДІЛ 2. АНАЛІЗ ЗОВНІШНЬОЕКОНОМІЧНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ ТОВ «XXX»	28
2.1. Організаційно-економічна характеристика підприємства	28
2.2. Дослідження ефективності зовнішньоекономічної діяльності ТОВ «XXX»	39
2.3. Виокремлення проблемних аспектів зовнішньоекономічної діяльності ТОВ «XXX»	53
Висновки до розділу 2.....	64
РОЗДІЛ 3. НАПРЯМИ РОЗВИТКУ ЗОВНІШНЬОЕКОНОМІЧНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ ТОВ «XXX»	65
3.1 Пропозицій щодо вдосконалення зовнішньоекономічної діяльності ТОВ «XXX».....	65
3.2. Економічне обґрунтування доцільності реалізації запропонованих заходів.....	77
Висновки до розділу 3.....	88
РОЗДІЛ 4. ОХОРОНА ПРАЦІ	89
4.1. Аналіз стану охорони праці на підприємстві.....	89
4.2 Шляхи покращення (обраного виду).....	94
Висновки до розділу 4.....	98
ВИСНОВКИ	99
СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ	103
ДОДАТКИ	113

Зразки оформлення бібліографічних описів у списку літератури відповідно до ДСТУ ГОСТ 7.1:2006 «Система стандартів з інформації, бібліотечної та видавничої справи. Бібліографічний запис. Бібліографічний опис. Загальні вимоги та правила складання» [3]

Книги

Однотомний документ

Один автор

1. Коренівський Д. Г. Дестабілізуючий ефект параметричного білого шуму в неперервних та дискретних динамічних системах / Коренівський Д. Г. ; **НАН України, Ін-т математики**. — К. : Ін-т математики, 2006. — 111 с. — (Математика та її застосування) (Праці / Ін-т математики НАН України ; т. 59). — **Бібліогр.:** с. 97—106 (93 назви) та в підрядк. прим. — ISBN 966-02-3964-5.

Два автори

2. Суберляк О. В. Технологія переробки полімерних та композиційних матеріалів : **підруч. [для студ. вищ. навч. закл.]** / О. В. Суберляк, П. І. Баштанник ; **М-во освіти і науки України, Ін-т інновац. технологій і змісту освіти**. — Львів : Растр-7, 2007. — 375 с. : *іл., табл., портр.* — **Бібліогр.:** с. 358—362. — ISBN 978-966-2004-01-4.

Три автори

3. Акофф Р. Л. Идеализированное проектирование: как предотвратить завтрашний кризис сегодня. Создание будущего организации / Акофф Р. Л., Магидсон Д., Эддисон Г. Д. ; **пер. с англ. Ф. П. Тарасенко**. — Днепропетровск : Баланс Бизнес Букс, 2007. — XLIII, 265 с. : *ил.* — **Предм. указ.:** с. 263—265. — **Библиогр. в конце гл.** — ISBN 978-966-415-020-7.

Чотири автори

4. Механізація переробної галузі агропромислового комплексу : **[підруч. для учнів проф.-техн. навч. закл.]** / О. В. Гвоздев, Ф. Ю. Ялпачик, Ю. П. Рогач, М. М. Сердюк. — К. : Вища освіта, 2006. — 478, [1] с. : *іл., табл.* — (ПТО: Професійно-технічна освіта). — **Бібліогр.:** с. 472—473. — ISBN 966-8081-58-7.

П'ять і більше авторів

5. Психологія менеджмента / [Власов П. К., Липницький А. В., Лушихина І. М. и др.]; **под ред. Г. С. Никифорова**. — [3-е изд.]. — Х. : Гуманитар. центр, 2007. — 510 с. : *ил., табл.* — **Библиогр.:** с. 504—510. — ISBN 966-83243-34-X.

Без автора

6. Воскресіння мертвих : українська барокова драма : **антологія** / [упорядкув., ст., пер. і прим. В. О. Шевчук]. — К. : Грамота, 2007. — 638, [1] с. — **Бібліогр. в прим. в кінці розд.** — ISBN 978-966-349-045-X.

Багатотомний документ

7. Межгосударственные стандарты : каталог : **в 6 т.** / [сост. Ковалева И. В., Рубцова Е. Ю. ; **ред. Иванов В. Л.**]. — Львов : НТЦ "Леонорм-Стандарт", 2005 — (Серия

"Нормативная база предприятия"). — ISBN 966-7961-45-1. Т. 1. — 2005. — 277 с. — ISBN 966-7961-46-X.

8. Кучерявенко Н. П. Курс налогового права : Особенная часть : **в 6 т.** / Н. П. Кучерявенко. — Х. : Право, 2002— . — ISBN 966-95754-6-X. Т. 4 : Косвенные налоги. — 2007. — 534 с. — *Библиогр. в подстроч. примеч.* — ISBN 966-8467-91-4.

Матеріали конференцій, з'їздів

9. Економіка, менеджмент, освіта в системі реформування агропромислового комплексу : *матеріали Всеукр. конф. молодих учених-аграрників ["Молодь України і аграрна реформа"]*, (Харків, 11—13 жовт. 2000 р.) / М-во аграр. політики, Харків. держ. аграр. ун-т ім. В. В. Докучаєва ; *редкол.: В. М. Нагаєв [та ін.]*. — Х. : Харків. держ. аграр. ун-т ім. В. В. Докучаєва, 2000. — 167 с. : *іл., табл.* — *Бібліогр. в кінці доп.* — ISBN 966-7392-31-7.
10. Кібернетика в сучасних економічних процесах: *зб. текстів виступів на республік. міжвуз. наук.-практ. конф.* / Держкомстат України, Ін-т статистики, обліку та аудиту. — К. : ІСОА, 2002. — 147 с. : *іл., табл.* — ISBN 966-8059-08-5.

Препринти

11. Шиляев Б. А. Расчеты параметров радиационного повреждения материалов нейтронами источника ННЦ ХФТИ/ANL USA с подкритической сборкой, управляемой ускорителем электронов / Шиляев Б. А., Воеводин В. Н. — Х. : ННЦ ХФТИ, 2006. — 19 с. : *ил., табл.* — (Препринт / НАН Украины, Нац. науч. центр "Харьков. физ.-техн. ин-т" ; ХФТИ 2006-4). — *Библиогр.: с. 18—19 (23 назв.)*.

Словники

12. Географія : *словник-довідник* / [авт.-уклад. Ципін В. Л.]. — Х. : Халімон, 2006. — 175, [1] с. : *табл.* — *Алф. покажч. ст.: с. 166—175.* — ISBN 978-966-2011-05-0.
13. Європейський Союз : *словник-довідник* / [ред.-упоряд. М. Марченко]. — 2-ге вид. — К. : К.І.С., 2006. — 138 с. : *іл., табл.* — ISBN 966-8039-97-1.

Законодавчі та нормативні документи

14. Кримінально-процесуальний кодекс України : *за станом на 1 груд. 2005 р.* / Верховна Рада України. — Офіц. вид. — К. : Парлам. вид-во, 2006. — 207 с. — (Бібліотека офіційних видань). — ISBN 966-611-412-7.
15. Медична статистика : *зб. нормат. док.* / упоряд. та голов. ред. В. М. Заболотько ; *М-во охорони здоров'я України, Голов. упр. охорони здоров'я та мед. забезп. м. Києва, Київ. міськ. наук. інформ.-аналіт. центр мед. статистики.* — К. : МНІАЦ мед. статистики : Медінформ, 2006. — 459 с. : *табл.* — (Нормативні директивні правові документи). — ISBN 966-8318-99-4.

Стандарти

16. Графічні символи, що їх використовують на устаткуванні. Показчик та огляд (ISO 7000:2004, IDT) : ДСТУ ISO 7000:2004. — [Чинний від 2006—01—01]. — К. : Держспоживстандарт України 2006. — IV, 231 с. : *табл.* — (Національний стандарт України).

Каталоги

17. Межгосударственные стандарты : *каталог : в 6 т.* / [сост. Ковалева И. В., Павлюкова В. А. ; *ред. Иванов В. Л.*]. — Львов : НТЦ "Леонорм-стандарт, 2006— . — (Серия "Нормативная база предприятия"). — ISBN 966-7961-77-X. Т. 5. —

2007. — 264 с. — ISBN 966-7961-75-3. Т. 6. — 2007. — 277 с. : *табл.* — *Бібліогр.: с. 277 (6 назв.)*. — ISBN 966-7961-76-1.

Бібліографічні покажчики

18. Куц О. С. Бібліографічний покажчик та анотації кандидатських дисертацій, захищених у спеціалізованій вченій раді Львівського державного університету фізичної культури у 2006 році : *спец.: 24.00.01 — олімп. і проф. спорт, 24.00.02 — фіз. культура, фіз. виховання різних груп населення, 24.00.03 — фіз. реабілітація* / О. Куц, О. Вацеба ; *Львів. держ. ун-т фіз. культури*. — Львів : Укр. технології, 2007. — 74 с. : *табл.* — *Текст: укр., рос., англ.*

Автореферати дисертацій

19. Новосад І. Я. Технологічне забезпечення виготовлення секцій робочих органів гнучких гвинтових конвеєрів : автореф. дис. на здобуття наук. ступеня канд. техн. наук : *спец. 05.02.08 "Технологія машинобудування"* / Новосад Іван Ярославович; *Тернопіл. держ. техн. ун-т ім. Івана Пулюя*. — Тернопіль, 2007. — 20, [1] с., *включ. обкл. : іл.* — *Бібліогр.: с. 17—18.*

Частина книги, періодичного, продовжуваного видання

20. Козіна Ж. Л. Теоретичні основи і результати практичного застосування системного аналізу в наукових дослідженнях в області спортивних ігор / Ж. Л. Козіна // *Теорія та методика фізичного виховання*. — 2007. — № 6. — С. 15—18, 35—38. — *Бібліогр.: с. 38.*
21. Гранчак Т. Інформаційно-аналітичні структури бібліотек в умовах демократичних перетворень / Тетяна Гранчак, Валерій Горовий // *Бібліотечний вісник*. — 2006. — № 6. — С. 14—17.

Електронні ресурси

22. Бібліотека і доступність інформації у сучасному світі: електронні ресурси в науці, культурі та освіті [Електронний ресурс] : *(підсумки 10-ї Міжнар. конф. "Крим-2003")* / Л. Й. Костенко, А. О. Чекмарьов, А. Г. Бровкін, І. А. Павлуша // *Бібліотечний вісник* — 2003. — № 4. — С. 43. — Режим доступу до журн.: <http://www.nbu.gov.ua/articles/2003/03klinko.htm>. — Назва з екрану.

Елементи, виділені напівгрубим курсивом, є факультативними і вводяться в бібліографічний запис залежно від теми дипломної роботи. Проміжки між знаками та елементами запису є обов'язковими і використовують для розрізнення знаків граматичної і приписаної пунктуації.

Л.1. Структура відгуку керівника дипломної роботи освітньо-кваліфікаційного рівня «бакалавр»

ВІДГУК

керівника дипломної роботи
освітньо-кваліфікаційного рівня «бакалавр»
виконаної на тему: «_____»
студентом групи УЗ - __
Івановим Іваном Івановичем

Складається у довільній формі із зазначенням:

- *актуальність дослідження;*
- *відповідність виконаної дипломної роботи завданню;*
- *ефективність використаних методик;*
- *рівень застосування здобутих у процесі навчання теоретичних знань та підготовки до виконання наукових досліджень;*
- *вміння логічно, послідовно та аргументовано викладати матеріал і робити висновки;*
- *вміння самостійно вирішувати практичні та наукові задачі;*
- *перспективність запропонованих рекомендацій та ступінь обґрунтованості висновків;*
- *недоліки в роботі (у разі необхідності);*
- *загальні оцінки виконаної дипломної роботи, відповідності якості підготовки дипломника вимогам ОКХ і можливості присвоєння йому відповідної кваліфікації; інші питання, які характеризують професійні якості дипломника.*

Дипломна робота освітньо-кваліфікаційного рівня «бакалавр» виконана у повному обсязі, відповідає встановленим вимогам і заслуговує позитивної оцінки, а її автору, Іванову Івану Івановичу, може бути присвоєна кваліфікація бакалавра з менеджменту за напрямом підготовки 6.030601 «Менеджмент».

Керівник дипломної роботи
к.е.н., доц.

Петрова Л.А.

Підпис засвідчую:
заст. декана ФММ
к.е.н., доц.

Чайковська М.А.

Л.2. Зразок відгуку керівника дипломної роботи освітньо-кваліфікаційного рівня «бакалавр»

ВІДГУК

керівника дипломної роботи
освітньо-кваліфікаційного рівня «бакалавр»
виконаної на тему: «**Зовнішньоекономічна діяльність підприємства та шляхи її
подальшого розвитку**»
студентом групи УЗ - __

Івановим Іваном Івановичем

Розвиток зовнішньоекономічної діяльності вітчизняних підприємств вимагає постійного удосконалення продукції, підвищення конкурентоспроможності, пошуку нових ринків збуту... З огляду на це, дипломна робота Іванова І.І. характеризується актуальністю та своєчасністю і спрямована на...

Представлена робота освітньо-кваліфікаційного рівня «бакалавр» присвячена дослідженню ... на прикладі підприємства ТОВ «XXX».

Зміст роботи відповідає обраній темі. Дипломна робота складається зі вступу, чотирьох розділів, висновків. У першому розділі автор розкриває теоретичні засади... Слід відзначити проведений в роботі ґрунтовний аналіз публікацій зарубіжних і вітчизняних авторів щодо...

Другий, дослідницько-аналітичний розділ дипломної роботи освітньо-кваліфікаційного рівня «бакалавр» присвячено..., зокрема... У третьому, рекомендаційному розділі, запропоновано ..... та обґрунтовано ..... Четвертий присвячено дослідженню пожежної безпеки на підприємстві.

Позитивними рисами дипломної роботи є системність та послідовність викладення матеріалу, а також застосування прогресивного досвіду в сфері ... та його практичне застосування підприємством.

У ході виконання дипломної роботи Іванов І.І. проявив креативність, ініціативність, самостійність, здатність та вміння застосовувати набуті знання у вирішенні складних завдань.

Відзначаючи високий ступінь написання дипломної роботи, варто окреслити декілька зауважень. Так, теоретична частина роботи за обсягом перевищує встановлені норми. Також в першій частині роботи бажано було б висвітлити особливості розрахунку показників .... , ґрунтовно проаналізувати сильні та слабкі сторони досліджуваного підприємства.

або

На жаль робота містить ряд недоліків, зокрема, доцільно було б більше уваги приділити альтернативним варіантам розвитку ..., детальніше зупинитися на висновках і більш чітко розкрити ....

Дипломна робота освітньо-кваліфікаційного рівня «бакалавр» виконана у повному обсязі, відповідає встановленим вимогам і заслуговує позитивної оцінки, а її автору, Іванову Івану Івановичу, може бути присвоєна кваліфікація бакалавра з менеджменту за напрямом підготовки 6.030601 «Менеджмент».

Керівник дипломної роботи
к.е.н., доцент

Петрова Л.А.

Підпис засвідчую:
заст. декана ФММ
к.е.н., доц.

Чайковська М.А.

М.1. Структура рецензії на дипломну роботу освітньо-кваліфікаційного рівня «бакалавр»

РЕЦЕНЗІЯ

на дипломну роботу
освітньо-кваліфікаційного рівня «бакалавр»
виконану на тему: «_____»
студентом групи УЗ - __
Івановим Іваном Івановичем

Складається у довільній формі із зазначенням:

- відповідності дипломної роботи затвердженій темі та завданню на дипломну роботу;*
- актуальності теми;*
- оригінальності прийнятих рішень та отриманих результатів;*
- правильності проведених розрахунків;*
- якості виконання пояснювальної записки;*
- можливості впровадження результатів дипломної роботи;*
- обґрунтованості висновків та пропозицій;*
- використання наукових методів дослідження;*
- вміння студента чітко, грамотно і аргументовано викладати матеріал, правильно оформлювати його;*
- участі студента у проведених дослідженнях, теоретичній та аналітичній обробці отриманих результатів,*
- формулювання наукової ідеї (положення);*
- недоліків, щодо змісту роботи або оформлення;*
- оцінки дипломної роботи за 4-баловою системою і можливості присвоєння дипломнику відповідної кваліфікації (згідно з навчальним планом напряму підготовки або спеціальності.)*

Дипломна робота освітньо-кваліфікаційного рівня «бакалавр» виконана у повному обсязі, відповідає встановленим вимогам і заслуговує оцінки «відмінно», а її автору, Іванову Івану Івановичу, може бути присвоєна кваліфікація бакалавра з менеджменту за напрямом підготовки 6.030601 «Менеджмент».

Рецензент

к.е.н., доц., доцент кафедри
міжнародної економіки

Жаров К.С.

Підпис засвідчую:

заст. декана ФММ
к.е.н., доц.

Чайковська М.А.

М.2. Орієнтовний зразок рецензії на дипломну роботу освітньо-кваліфікаційного рівня «бакалавр»

**РЕЦЕНЗІЯ
на дипломну роботу**

освітньо-кваліфікаційного рівня «бакалавр»
виконаної на тему: «Бізнес-планування розширення експортної діяльності
підприємства»

студентом групи УЗ - __

Івановим Іваном Івановичем

Представлена на рецензію дипломна робота освітньо-кваліфікаційного рівня «бакалавр» характеризується актуальністю та своєчасністю, оскільки присвячена питанням ... Організація зовнішньоекономічної діяльності дає можливість підприємству розширити ринки збуту, збільшити прибутковість організації, покращити фінансові показники діяльності. Тому дослідження та систематизація аспектів організації зовнішньоекономічної діяльності на підприємстві є ..., що і підтверджує актуальність теми.

Робота складається зі вступу, чотирьох розділів, висновків. У дипломній роботі освітньо-кваліфікаційного рівня «бакалавр» запропоновано та обґрунтовано .... У першому розділі ґрунтовно розглянуто теоретичні аспекти та сутність ..., виявлено основні показники .... У другому розділі здійснено бізнес-планування розширення експортної діяльності ТОВ «XXX» шляхом виходу на зовнішній ринок..., проаналізовано можливості підприємства щодо розширення експортної діяльності. У третьому розділі розраховано економічну доцільність даного проекту... У четвертому надані рекомендації щодо зміни системи освітлення з метою покращення умов праці. Проведені дослідження надали можливість автору запропонувати ...

Дипломна робота має теоретико-практичне значення і може бути використана підприємством ТОВ «XXX» на практиці ... в процесі ....

На жаль представлена на рецензію дипломна робота освітньо-кваліфікаційного рівня «бакалавр» містить ряд недоліків, зокрема, ... Бажано було б більш детально охарактеризувати вплив чинників зовнішнього середовища на підприємство ...

або

Дипломна робота містить ряд зауважень. У роботі бажано було більш детально розглянути ... та подати аналіз ...

Дипломна робота освітньо-кваліфікаційного рівня «бакалавр» виконана у повному обсязі, відповідає встановленим вимогам і заслуговує оцінки «відмінно», а її автору, Іванову Івану Івановичу, може бути присвоєна кваліфікація бакалавра з менеджменту за напрямом підготовки 6.030601 «Менеджмент».

Рецензент

к.е.н., доц.,
доцент кафедри
міжнародної економіки

Жаров К.С.

Підпис засвідчую:

заст. декана ФММ
к.е.н., доц.

Чайковська М.А.

**Структура акта про впровадження результатів дослідження
дипломної роботи освітньо-кваліфікаційного рівня «бакалавр»**

НА БЛАНКУ ПІДПРИЄМСТВА

АКТ № ..... від .....
про впровадження результатів дослідження
«_____» («тема»)

Керівництво підприємства надало баланси, звіти та іншу економічну та технологічну інформацію з обраної теми.

Результати виконаної роботи студентом НГУУ «КПШ», факультету менеджменту та маркетингу Івановим Іваном Івановичем, впроваджено у діяльність підприємства, зокрема..... Впровадження результатів дипломної роботи дозволило розширити та вдосконалити ....

Директор підприємства

_____

(підпис)

П.І.Б.

ПЕЧАТКА

П.1. Структура листа-відгуку від організації на дипломну роботу освітньо-кваліфікаційного рівня «бакалавр»

ЛИСТ- ВІДГУК

_____

назва організації

на дипломну роботу освітньо-кваліфікаційного рівня «бакалавр»
Студента НГУУ «КШ» _____
на тему: « _____ »

1. Актуальність теми.
2. Якість проведеного аналізу проблеми, достовірність наведеної в роботі інформації.
3. Практична цінність висновків і рекомендацій.
4. Наявність недоліків.
5. Загальний висновок і оцінка дипломної роботи.

Рецензент,
посада, місце роботи

Печатка « _____ » _____ 20__ р.

П. 2. Орієнтовний зразок листа-відгуку на дипломну роботу освітньо-кваліфікаційного рівня «бакалавр»

ЛИСТ – ВІДГУК

ТОВ «XXX»

на дипломну роботу освітньо-кваліфікаційного рівня «бакалавр»

Студента НТУУ «КПІ» Іванова Івана Івановича

на тему: «Бізнес-планування розширення експортної діяльності підприємства»

1. Актуальність теми. Тема дипломної роботи освітньо-кваліфікаційного рівня «бакалавр» Іванова І.І. є актуальною для підприємства, оскільки ... Дипломна робота присвячена пошуку шляхів ... Робота містить перелік .... Для розширення експортної діяльності підприємства необхідним є ...

2. Якість проведеного аналізу проблеми, достовірність наведеної в роботі інформації. Аналіз проведений у дипломній роботі досить глибоко та кваліфіковано висвітлює проблему ... Виокремлення основних аспектів .... надало можливість виявити слабкі місця та перспективи для розвитку і вдосконалення підприємства. Інформація наведена в роботі є достовірною і відповідає дійсності.

3. Практична цінність висновків і рекомендацій. Робота має практичну цінність, оскільки пропозиції, що надані в ній щодо ..., дозволяють підвищити ..., а отже і збільшити ..., що відповідно, призведе до .... Також завдяки впровадженню запропонованих рекомендацій щорічні витрати мають зменшитись на ... грн.. Отже практична значущість аналітично-рекомендаційного розділу досить важлива та існує можливість і перспективи впровадження запропонованих у роботі рекомендацій.

4. Наявність недоліків. До недоліків роботи можна віднести ..., зокрема тривалий період впровадження запропонованих заходів, відсутність детального аналізу впливу зовнішнього середовища на підприємство.

5. Загальний висновок і оцінка дипломної роботи. У процесі написання дипломної роботи студент Іванов І.І. проявив вміння застосовувати набуті теоретичні знання в практичному аспекті. Результати дослідження були розглянуті генеральним директором ТОВ «XXX» та було прийнято рішення щодо їх впровадження, що свідчить про ґрунтовність проведеного дослідження. В цілому дипломна робота освітньо-кваліфікаційного рівня «бакалавр» студента Іванова І.І. виконана старанно, відповідає встановленим вимогам підприємства та заслуговує на оцінку «відмінно».

Рецензент,
Заступник генерального
директора ТОВ «XXX»

_____
(підпис)

Омельчук П.П.

М.П.

“ _____ ” _____ 20__ р.

**Приклад вступу дипломної роботи освітньо-кваліфікаційного рівня
«бакалавр»**

ВСТУП

Актуальність теми. Формування ринкових відносин в торгівельному секторі національної економіки не можливе без здійснення відповідних економічних реформ та включення України у світові інтеграційні процеси. Особлива роль при вирішенні цих проблем належить зовнішньоекономічній діяльності та вдосконаленню механізмів її регулювання. Дослідження конкурентоспроможності підприємства в умовах економічної ситуації, яка склалась в Україні, дає змогу розглядати її як комплексну характеристику потенціальних можливостей забезпечення конкурентних переваг в перспективі. Джерелами конкурентних переваг є прогресивна організаційно-технологічна і соціально-економічна база підприємства, вміння аналізувати та своєчасно здійснювати заходи щодо укріплення конкурентних переваг. Останнє слід відзначити особливо, тому що аналіз та оцінка рівня конкурентоспроможності підприємства необхідні на всіх ступенях поза виробничого процесу. З вищесказаного можна зробити висновок про те, що проблема підвищення рівня конкурентоспроможності підприємства є актуальним питанням, вирішенню якого і присвячується дана робота.

Питаннями розвитку зовнішньоекономічної діяльності підприємства та особливостям її розвитку займалися такі вітчизняні та зарубіжні вчені, як: І. Багрова, Л. Батченко, В. Власюк, В. Гриньова, А. Градов, М. Дідківський, О. Кіреєв, О. Кириченко, Ю. Козак, В. Козик, А. Кредісов, Л. Ліпич, Ю. Макогон, О. Мельник, А. Мокій, В. Новицький, Л. Стровський, І. Фамінський, Т. Циганкова, О. Чугай, І. Школа тощо.

Теоретичною базою дослідження є сучасні теорії ринкової економіки, наукові концепції, монографії та періодичні публікації українських і зарубіжних учених з питань підприємництва, менеджменту, формування механізмів управління розвитком підприємства, формування конкурентних стратегій. У роботі використано законодавчі і нормативні акти України, інструктивні відомчі матеріали.

Інформаційну базу дослідження склали: економічна література і періодичні видання, аналітичні дані з різних напрямків діяльності малого підприємництва, матеріали органів державної статистики України, програми розвитку підприємства, рішення органів державної влади та місцевого самоврядування щодо малого підприємництва, а також результати досліджень, виконаних автором. У роботі використані статистичні та евристичні методи, порівняльний та техніко-економічний аналіз, узагальнення експертних оцінок.

Метою дипломної роботи є розроблення практичних рекомендацій щодо забезпечення конкурентоспроможності підприємства на основі управління зовнішньоекономічною діяльністю підприємства.

Досягнення поставленої мети потребує вирішення таких **завдань**:

- дослідити сутність конкурентоспроможності в ринковій економіці та її основні складові;
- окреслити етапи процесу управління конкурентоспроможністю промислових підприємств;
- розглянути загальну характеристику діяльності ПАТ "Завод залізобетонних конструкцій ім. С. Ковальської";
- проаналізувати фінансову діяльність підприємства;
- дати оцінку конкурентоспроможності та проблем ПАТ «ЗЗБК ім. С. Ковальської».

Об'єктом дослідження даної роботи є система управління діяльністю підприємства у контексті забезпечення його конкурентоспроможності.

Предмет дослідження – практичне обґрунтування забезпечення конкурентоспроможності підприємства.

База дослідження – ПАТ «ЗЗБК ім. С. Ковальської».

Методи дослідження. Було застосовано методи бюджетування – прогнозування обсягів виробництва та реалізації продукції; при аналізі господарської (у тому числі зовнішньоекономічної діяльності) було застосовано статистичні методи дослідження числових даних: вертикальний (структура показників) та горизонтальний (динаміка показників) аналіз; при розрахунку показників ефективності було використано метод дисконтування.

Практична значущість. Висновки та рекомендації роботи можуть знайти конкретну реалізацію в діяльності ПАТ «ЗЗБК ім. С. Ковальської» в частині пропозицій щодо реалізації системи управління діяльністю підприємства у контексті забезпечення його конкурентоспроможності.

Основні практичні результати дослідження доповідались на: III Всеукраїнській науково-практичній конференції «Сучасні підходи до управління підприємством» (м. Київ, 2012); Міжнародній науково-практичній конференції «Інноваційний розвиток економіки: проблеми та перспективи» (м. Київ, 2012). За результатами дипломної роботи освітньо-кваліфікаційного рівня "бакалавр" опубліковано 2 наукові праці.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

1. ГСВО МОН України «Освітньо-професійна програма підготовки бакалавра галузі знань 0306 «Менеджмент і адміністрування» напрямку підготовки 030601 «Менеджменту». – ЦПНМВ КНТЕУ, 2009. – 19 с.
2. ДСТУ 3008-95 «Документація. Звіти у сфері науки і техніки. Структура і правила оформлення» [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://www.uazakon.com/document/spart94/inx94057.htm>
3. ДСТУ ГОСТ 7.1:2006 «Система стандартів з інформації, бібліотечної та видавничої справи. Бібліографічний запис. Бібліографічний опис. Загальні вимоги та правила складання» [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://library-phdpu.org.ua/>
4. Наказ Міністерства освіти України від 2 червня 1993 року N 161 «Про затвердження Положення про організацію навчального процесу у вищих навчальних закладах» [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://zakon.rada.gov.ua/cgi-bin/laws/main.cgi?nreg=z0173-93>
5. Основні вимоги до дисертацій та авторефератів дисертацій. Бюлетень ВАК України. – 2007. – № 6. – С. 9 -17. [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://www.setlab.net/?view=disser-2007>
6. Положення про організацію дипломного проектування та державної атестації студентів НТУУ «КПІ»/ Уклад. В. Ю. Угольніков ; за заг. ред. Ю. І. Якименка – К.: ВПК «Політехніка», 2006. – 84 с.
7. Складова галузевого стандарту вищої освіти - "Засоби діагностики якості вищої освіти. Вимоги до державної атестації студентів освітньо-кваліфікаційного рівня "бакалавр" за напрямом підготовки 6.030601 "Менеджмент", затверджена наказом МОНМС України № 607 від 21.05.2012.

РЕКОМЕНДОВАНІ ІНТЕРЕТ-ДЖЕРЕЛА

1. Національна бібліотека України ім. В.І. Вернадського [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://www.nbuv.gov.ua/>
2. Державне агентство з інвестицій та управління національними проектами України [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://www.ukrproject.gov.ua/>
3. Державна служба статистики України [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://ukrstat.gov.ua/>
4. Національний банк України [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://www.bank.gov.ua/>
5. Звітність підприємств України [Електронний ресурс]. – Режим доступу: http://www.biz-sites.net.ua/show_site/787
6. Бланки звітів підприємств [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://www.debet.kiev.ua/taxonomy/term/411/0>
7. Каталог підприємств України [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://mobilecontent.kiev.ua/ua-firma/company/1509517>
8. Сайт бухгалтерська звітність підприємств України [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://ureports.narod.ru/oblasti5/kiyvsk.htm>
9. Зеркалов Д.В. Охорона праці в галузі: Загальні вимоги [Електронний ресурс] Навчальний посібник. – К.: «Основа». 2011. – 551 с. - Режим доступу: http://www.zerkalov.kiev.ua/sites/default/files/opgkniga_0.pdf.
10. Все про український бізнес [Електронний ресурс]. – Режим доступу: www.ukrbiz.net.